

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/35/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120334916
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:6120334916.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a členiek JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobcu: F. N. W., nar. X.X.XXXX, bytom v H., H. XX, zastúpeného: JUDr. Jánom Šoltésom, so sídlom v Bratislave, Mýtna 48, IČO: 37 927 795 proti žalovanému: F. Y. J., nar. XX.X.XXXX, bytom v N. J. I., N. XXXX/X, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Romana Škerlíka, advokáta so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Letná 61, o zaplatenie 4.000 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 9. novembra 2020 č.k. 7C/50/2020-115 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku II/ a III/.

Priznáva žalovanému voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi istinu 2.000 € a 5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 2.000 € od 19.6.2020 do zaplatenia (výrok I/), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II/) a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (výrok III/).

2. Rozhodol tak o žalobe žalobcu podanej na Okresný súd Banská Bystrica, ktorou žiadal, aby súd uložil žalovanému zaplatiť istinu 4.000 € s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 4.000 € od 19.6.2020 do zaplatenia titulom nesplatennej pôžičky s tvrdením, že dňa 26.4.2019 poskytol žalovanému pôžičku v sume 2.000 € a dňa 15.8.2019 ďalšiu pôžičku vo výške 2.000 €, žalovaný požičané peniaze nevrátil a hoci dňa 11.6.2020 žalobca vyzval žalovaného na vrátenie požičanej sumy 4.000 € v lehote do 18.6.2020, ktorú výzvu prevzal žalovaný dňa 15.6.2020, dlh žalovaný žalobcovi nevrátil.

3. V odôvodnení súd poukázal:

3.1. na tvrdenia a dôkazy predložené žalobcom spolu so žalobou, a to: a) výpis z účtu žalobcu vedený v Slovenskej sporiteľni, ktorým žalobca preukazoval zrealizovanie platby 2.000 € na účet príjemcu Y. J. s dátumom 15.8.2019, s popisom transakcie platobný príkaz na úhradu a poznámka pre príjemcu „pôžička (2) 2019“, b) výpis z účtu, podľa ktorého bola Y. J. poukázaná suma 2.000 € s poznámkou pre príjemcu „2.Q.2019“ s dátumom splatnosti 26.4.2019, c) výzva žalovanému na zaplatenie peňažnej pohľadávky zo dňa 11.6.2020 s doručenkou o jej prevzatí dňa 15.6.2020,

3.2. na obranu žalovaného v odpore proti platobnému rozkazu, ktorý vydal upomínací súd Okresný súd Banská Bystrica dňa 15.7.2020 v konaní sp. zn. 30Ups/135/2020 a v priebehu sporu, ktorý poprel poskytnutie pôžičky žalobcom, a najmä tvrdil, že žalobca zo svojho osobného účtu dňa 26. 4. 2019 a 15.

8. 2019 zasielal žalovanému odmeny za vykonanú prácu žalovaného vo firme TwinStav, s.r.o, čo bolo v rokoch 2018 a 2019 obvyklou praxou, čo preukazujú aj platby zo dňa 14.9.2018, 7.2.2019, navrhujúc na preukázanie tohto tvrdenia vypočúť svedkov F.. Y. H. a F.. S. Š., ktorí boli tiež zamestnancami spoločnosti TwinStav, s.r.o., ako aj žalovaným predložené listinné dôkazy, a to: výpis z obchodného registra Okresného súdu Košice I spoločnosti TwinStav, s.r.o., pracovná zmluva uzavretá dňa 25.5.2018 medzi touto spoločnosťou a žalovaným, dohoda o skončení pracovného pomeru zo dňa 26.2.2020, výpis z účtu k platbám realizovaným F.. N. W. z jeho osobného účtu vedeného v Slovenskej sporiteľni vo výške 1.800 € dňa 14.9.2018 a vo výške 3.000 € zo dňa 7.2.2019.

4. Po právnom posúdení veci podľa § 657 a § 658 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, vychádzajúc z medzi stranami sporu nespornej skutočnosti, že žalobca poukázal na účet žalovaného dňa 15.8.2019 sumu 2.000 € a dňa 26.4.2019 sumu 2.000 €, súd prvej inštancie dospel k záveru, že na základe ústne uzavretej zmluvy o pôžičke žalobca poskytol žalovanému pôžičku v sume 2.000 €, a to platobným príkazom dňa 15.8.2019 z účtu žalobcu s poznámkou pre príjemcu „pôžička(2)2019“, o čom svedčí výpis z osobného účtu žalobcu, a pretože požičanú sumu žalovaný žalobcovi nevrátil, žalobe v časti o vrátenie sumy 2.000 € vyhovel a podľa § 563, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, žalobcovi priznal aj nárok na zákonný úrok z omeškania z priznanej peňažnej pohľadávky odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty v písomnej výzve žalobcu na vrátenie tejto časti pôžičky, t.j. odo dňa 19.6.2020, a to vo výške 5 %, keďže k tomuto dňu (19.6.2020) základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky bola stanovená na 0,00 %.

5. Žalobu o zaplatenie sumy 2.000 € poskytnutej žalovanému dňa 26.4.2019 titulom pôžičky súd zamietol ako nedôvodnú s odôvodnením, že žalobca v tejto časti nepreukázal uzavretie zmluvy o pôžičke dňa 26.4.2019 so žalovaným a skutočné poskytnutie pôžičky. Dôvodil, že poskytnutie tejto pôžičky nepreukazuje žalobcom predložený dôkaz, podľa ktorého peniaze, ktoré boli prevedené na účet žalovaného v uvedenom dátume, boli prevádzané s poznámkou pre príjemcu: „2.Q.2019“, z ktorej skratky vyplýva, že sa malo jednať o 2. kvartál 2019, ale nemožno z neho dedukovať, že aj táto transakcia bola pôžičkou, ktorú poskytol žalobca z osobného účtu pre súkromné účely žalovaného.

6. O trovách konania súd prvej inštancie vzhľadom na rovnaký pomer úspechu a neúspechu oboch strán sporu aplikujúc § 255 ods. 2 CSP rozhodol, že žiadna zo strán nárok na náhradu trov konania právo nemá.

7. Proti výroku II/ a III/ rozsudku podal včas odvolanie žalobca z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Navrhol, aby odvolací súd na základe § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2.000 €, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.000 € od 19.6.2020 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia v plnej výške.

7.1. Žalobca akcentujúc, že predmetom žaloby je vrátenie dvoch pôžičiek, každej v sume 2.000 €, ktoré žalobca poskytol žalovanému dňa 26.4.2019 a dňa 15.8.2019, namietať správnosť záveru súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal reálne poskytnutie pôžičky zo dňa 26.4.2019 v sume 2.000 € žalovanému. Zamietnutie žaloby v tejto časti žalobca označil za prekvapivé, lebo súd mal z výpisu z osobného účtu žalobcu a z písomného dokladu zo dňa 12.2.2020 za preukázané, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke a že žalobca poskytol žalovanému plnenie v sume 2.000 € dňa 26.4.2019.

7.2. Podľa názoru žalobcu je rozsudok v jeho zamietavej časti vnútorne rozporný, lebo neobstojí argument súdu, že vo výpise z osobného účtu žalobcu zo dňa 26.4.2019 je uvedená poznámka pre príjemcu 2.Q.2019, z ktorej nie je možné dedukovať o akú transakciu sa jednalo. Žalobca pritom podčiarkol, že vo vyjadrení žalobcu k odporu žalovaného zo dňa 25.8.2020, písomnom vyjadrení žalobcu k podaniu žalovaného zo dňa 22.10.2020 a ústnom vyjadrení na pojednávaní konanom dňa 9.11.2020, opakovane vysvetlil popis transakcie, ktorá predstavovala obdobie poskytnutia pôžičky, t.j. II. kvartál roku 2019, nakoľko sa jednalo o pôžičku zo dňa 26.4.2019. Zopakoval, že pôvodne mala žalovanému postačovať len jedna pôžička v sume 2.000 € na pokrytie nákladov spojených so stavebnými úpravami. Žalobca žalovanému dôveroval, bol s ním v priateľskom vzťahu, a preto nepovažoval za podstatné uvádzať do popisu transakcie účel poskytnutia plnenia, a ten uviedol pri druhom plnení zo dňa 15.8.2019,

keď žalovanému opakovane požičal sumu 2.000 € na dokončenie už rozpracovaných stavebných prác, úprav rodinného domu. Z uvedeného žalobca vyvodil, že predloženými dôkazmi preukázal poskytnutie pôžičky žalovanému zo dňa 26.4.2019 v sume 2.000 €, a preto súd prvej inštancie mal jeho žalobe vyhovieť aj v tejto časti. Podľa názoru žalobcu, ak súd dospel k záveru o nepreukázaní poskytnutia pôžičky žalovanému zo strany žalobcu plnením zo dňa 26.4.2019, právne posúdenie zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie bolo nesprávne, lebo žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, a preto je v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka v spojení s § 456 veta prvá Občianskeho zákonníka, povinný vrátiť plnenie prijaté od žalobcu bez právneho dôvodu, a preto súd prvej inštancie mal žalobe žalobcu aj v zostávajúcej časti vyhovieť, ak by správne a náležite zistil skutkový stav veci a správne právne vec posúdil.

8. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol potvrdiť rozsudok v jeho napadnutej časti ako vecne správny a priznať žalovanému voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Odvolanie žalobcu žalovaný označil za nedôvodné a účelové. Poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, ako aj Ústavného súdu SR, v zmysle ktorej existenciu právneho vzťahu z pôžičky preukazuje žalobca, lebo zmluva o pôžičke je reálnou zmluvou a k jej uzatvoreniu zákon vyžaduje reálne odovzdanie predmetu pôžičky, žalovaný tvrdil, že žalobca nepreukázal ani existenciu údajnej ústnej dohody o pôžičke, ani že žalovanému poskytol pôžičku platbou zo dňa 26.4.2019, a teda na svoje tvrdenia neuniesol dôkazné bremeno, a žalobcovi nesvedčí a nemôže byť priznaný ani nárok z bezdôvodného obohatenia, ako to žalobca nesprávne uviedol vo svojom odvolaní.

8.1. Podčiarkol, že súd správne žalobu žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol, lebo žalobca nepreukázal ani len existenciu ústnej dohody o pôžičke v spore a nepreukázal, že platba zo dňa 26.4.2019 označená ako 2.Q.2019 predstavovala pôžičku poskytnutému žalovanému. Zdôraznil, že vysvetlenie žalobcu k označeniu tejto platby ako platba v druhom kvartály roku 2019 je účelové, tendenčné, lebo je nelogické, ba priam absurdné, aby žalobca pôžičku označoval ako platbu v druhom kvartály roku 2019, namiesto toho, aby ju žalobca označil ako o pôžičku, obzvlášť ak žalobca v odvolaní tvrdí, že žalovanému mala pôvodne postačovať len jedna pôžička v sume 2.000 €, a preto o to viac niet dôvodu na to, aby žalobca takúto platbu neoznačil ako pôžičku, ale ju označil poradovým číslom kalendárneho štvrtroka kvartálu, v ktorom údajnú pôžičku poskytoval.

8.2. Žalovaný zotrval na svojom tvrdení, že platby, ktoré žalobca označil ako pôžička, boli v skutočnosti odmenami žalovaného z jeho pracovného pomeru v spoločnosti žalobcu TwinStav, s.r.o., označenie platby označením zodpovedajúcim príslušnému obdobiu, teda v tomto prípade ako 2.Q.2019 je v pracovnoprávných vzťahoch obvyklým a štandardným označením platieb súvisiacich so mzdou, odmenou, či iným plnením vyplácaným v súvislosti s pracovnoprávnym vzťahom, a preto označenie 2.Q.2019 ako platby pôžičky je nelogické, a nemožno prisvedčiť tvrdeniu žalobcu, že platba zo dňa 26.4.2019 predstavovala pôžičku poskytnutú žalovanému, ktorý v konaní súdu predložil výpisy z účtu, z ktorých vyplýva, že z osobného účtu žalobcu žalovanému počas trvania pracovného pomeru v spoločnosti TwinStav, s.r.o. boli poukázané aj ďalšie odmeny a že na strane žalobcu išlo o obvyklú prax, kedy odmeny z pracovného pomeru boli zamestnancom vyplácané osobitne, resp. po mimo, teda z osobného účtu žalobcu, a nie z účtu spoločnosti TwinStav, s.r.o.. Žalovaný zároveň znovu poukázal aj na časový súvis vyplatených platieb z účtu žalobcu a vyplatenej mzdy a tvrdil, že žalobca nikdy hodnoverne nevysvetlil dôvod týchto platieb, lebo žalobca sa obmedzil len na všeobecné a vágne tvrdenia, že tieto platby nesúvisia s prejednávanou vecou, v tomto smere žiadne dôkazy neprodukoval a nepreukázal, žeby žalovanému boli vyplácané odmeny inak ako z osobného účtu žalobcu, hoci z pracovnej zmluvy, ktorú žalovaný súdu predložil, jednoznačne vyplýva právo žalovaného na pracovné odmeny popri mzde, čo potvrdzuje aj to, že žalobca sa začal domáhať vrátenia údajnej pôžičky až potom, čo žalovaný ku dňu 31.5.2020 ukončil pracovný pomer spoločnosti TwinStav, s.r.o..

8.3. Žalovaný znovu poprel uzavretie zmluvy o pôžičke a akcentoval, že v súčasnosti žalobca nepravdivo, účelovo a tendenčne tvrdí, že uvedená platba predstavovala pôžičku, lebo je nepochybné, že žalobca v čase, kedy trval pracovný pomer žalovaného v spoločnosti TwinStav, s.r.o., platbou zo dňa 26.4.2019 poskytol žalovanému odmenu z pracovného pomeru, ako to žalobca urobil aj inými platbami dokladovanými žalovaným v priebehu konania, a žeby platbou zo dňa 26.4.2019 bola žalovanému poskytnutá pôžička nemožno nijako vyvodiť ani z dokladu, ktorý žalobca datuje vo svojom odvolaní ako doklad z 12.2.2020, na ktorom ani nie je uvedený žalobca ako fyzická osoba, ale je uvedená spoločnosť TwinStav, s.r.o., tento doklad je svojim obsahom neurčitý, vrátane jeho dátumu, a teda ako

právny úkon je neplatný podľa § 37 Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že žalobca nepreukázal ani len to, kedy došlo k údajnej ústnej dohode medzi žalobcom a žalovaným o pôžičke. Nepreukázal kedy a ako navrhol žalovanému uzatvorenie pôžičky, prípadne naopak, kedy a akým spôsobom takýto návrh predložil žalovaný žalobcovi a kedy a akým spôsobom došlo k akceptácii návrhu. Žalobca nepredložil žiadne relevantné dôkazy podporujúce tvrdenie žalobcu, že v mesiaci apríl 2019 požiadal žalovaný o poskytnutie pôžičky a následne nevedno kedy a ako mal žalovaný požiadať o poskytnutie ďalšej pôžičky, žalobca nenavrhol žiadnych svedkov na preukázanie týchto jeho tvrdení a neoznačil ani žiaden iný dôkaz, ktorý by potvrdzoval, že došlo k uzavretiu ústnej dohody o pôžičke. Pokiaľ sa žalobca dostal do dôkaznej núdze pri preukazovaní ústnej dohody údajnej o pôžičke, bolo potrebné túto dôkaznú núdzu pripočítať výlučne na ľarchu žalobcu, ktorý neunesol dôkazné bremeno.

8.4. Argumentáciu žalobcu v odvolaní, že platbu zo dňa 26.4.2019 súd, pokiaľ túto nepovažoval za platbu pôžičky, mal priznať titulom vydania bezdôvodného obohatenia, žalovaný označil za nedôvodnú a neprípustnú skratku pri vyvodzovaní právnych záverov, podsúvajúc súdu názor, že ak predmetná platba nie je pôžičkou, tak je ju potrebné automaticky bez ďalšieho považovať za plnenie bez právneho dôvodu, s čím súhlasiť nemožno, pretože pokiaľ by súd takto rozhodol, bolo by rozhodnutie súdu nesprávne, a súd by rozhodol ultra petitem, a to z dôvodu, že žalobca ako dominus litis vymedzuje svoj nárok, o ktorom mal súd rozhodnúť a súd je viazaný takto vymedzeným nárokom a nemôže rozhodnúť nad jeho rámec. Pripomenul, že žaloba je procesný úkon, ktorým sa žalobca obracia na súd s návrhom, aby o jeho určitom práve proti určitému žalovanému autoritatívne rozhodol. Predmetom žaloby je takzvaný žalobný nárok, ktorého formulácia musí vyplývať z jej obsahu a musí sa opierať o určitý právny dôvod vyplývajúci zo súhrnu žalobcom tvrdených skutočností. Keďže žalobca v žalobe vymedzil svoj nárok ako nárok na vrátenie pôžičky, bol súd vo vzťahu k platbe zo dňa 26.4.2019 povinný skúmať výlučne to či táto platba bola alebo nebola pôžičkou. Skutočnosť, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že platba zo dňa 26.4.2019 predstavovala pôžičku neznamena automaticky, že išlo plnenie bez právneho dôvodu, keďže žalobca mohol mať iný právny dôvod na poskytnutie uvedenej platby, ktorú súdu zamĺčal v snahe privodiť si priaznivé rozhodnutie vo veci. Doplnil, že žalobca uhrádzal žalovanému aj ďalšie platby, o.i. platby zo dňa 14.9.2018 a dňa 7.2.2019, ktorých uskutočnenie žalobca nikdy nenamietal, čo len potvrdzuje, že existoval právny dôvod platby zo dňa 26.4.2019 a že žalobca nepreukázal, že platba zo dňa 26.4.2019 bola platbou pôžičky, neznamena, že by túto platbu bolo možné automaticky považovať za plnenie bez právneho dôvodu, lebo platba zo dňa 26.4.2019 predstavovala odmenu žalovaného z pracovného pomeru, ktorú takýmto spôsobom žalobca žalovanému vyplácal, čím optimalizoval náklady vlastnej spoločnosti TwinStav, s.r.o.. Napokon žalovaný podčiarkol, že žalobca svoj nárok uplatnený v žalobe nikdy ani nevymedzil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, na vrátenie plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu, čo by aj odporovalo tvrdeniam žalobcu v konaní a žalobca sa v konaní nikdy nedomáhal vydania bezdôvodného obohatenia, a preto súd nemohol o takomto nároku ani rozhodovať a jeho rozhodnutie by bolo rozhodnutím ultra petitem, lebo súd nemôže svojím rozhodnutím vnútiť účastníkovi úkon, ktorý účastník nikdy neurobil.

9. Žalobca v replike na vyjadrenie žalovaného k odvolaniu zotrúvajúc na tvrdení v žalobe a v priebehu sporu, že uplatnený nárok v spore je nárokom titulom vrátenia dvoch pôžičiek, tvrdil, že nie je správny názor žalovaného vo vyjadrení o nemožnosti alternatívneho právneho posúdenia jeho nároku na zaplatenie sumy 2.000 € titulom bezdôvodného obohatenia, ak bolo medzi stranami nespornou skutočnou, že žalovaný prijal od žalobcu plnenie 2x 2.000 €. Poukázal pritom na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/196/2009, 4MCdo/15/2010 a 5Cdo/385/2012, podľa ktorého „ak súd rozhoduje o peňažnom plnení, ktoré vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke aj podľa iných noriem, ako je žalobcom navrhované, je povinnosťou súdu uplatnený nárok takto posúdiť bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného plnenia je alebo nie je uvedený, alebo je uvedený nesprávne“.

10. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie je prípustné bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu danom § 379 a § 380 CSP a z hľadísk žalobcom uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je neopodstatnené. Žalobcom uplatnené odvolacie dôvody nie sú v posudzovanom spore naplnené.

11. Žalobca vo svojom odvolaní v podstate argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v priebehu konania na súde prvej inštancie (s výnimkou tvrdenia žalobcu o povinnosti súdu posúdiť v žalobe

uplatnený peňažný nárok v zostávajúcej časti 2.000 €, prednesenom žalobcom prvýkrát v odvolacom konaní), s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní v danom spore a jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého výroku rozsudku o zamietnutí žaloby. K zmene skutkového stavu ani právneho stavu počas odvolacieho konania nedošlo. Odvolací súd preto poukazuje na skutkové zistenia a právne normy, ktoré použil súd prvej inštancie, ako i na vecne správne a zákonu zodpovedajúce dôvody rozsudku vo veci samej, s ktorými sa v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP), a preto len na zdôraznenie správnosti napadnutej časti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby odvolací súd uvádza nasledovné:

12. Po preskúmaní obsahu spisu a dôvodov napadnutého rozsudku dospel odvolací súd k záveru, že napadnutej časti rozsudku nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani to, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplývali, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo zistené spôsobom vyplývajúcim z § 185 a nasl. CSP, alebo že by súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia, alebo že by použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil, ak súd zamietol žalobu žalobcu vychádzajúc zo záveru, že nebolo preukázané uzavretie zmluvy o pôžičke, na podklade ktorej by bola žalovanému požičaná suma 2.000 €, a že žalobca v tomto smere neunesol dôkazné bremeno, ktorým sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v spore neboli preukázané jej tvrdenia a z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté v jej neprospech.

13. Judikatúra najvyšších súdnych autorít je dlhodobo ustálená v názore, že rozsah dôkaznej povinnosti je v sporovom konaní zásadne určený rozsahom povinnosti tvrdiť skutočnosti, lebo aby mohla strana sporu nejakú skutočnosť preukázať, musí ju najskôr tvrdiť. V tomto zmysle právna teória hovorí o bremene tvrdenia, ktorým sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v priebehu konania netvrdil všetky rozhodné skutočnosti významné pre rozhodnutie a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté vo veci samej v jeho neprospech. Ak strana, ktorej je na prospech preukázanie určitej (pre vec rozhodnej) skutočnosti, nespĺnila svoju dôkaznú povinnosť, resp. vykonanými dôkazmi neunesla dôkazné bremeno o takej skutočnosti, tak že nenavrhne dôkazy spôsobilé takú skutočnosť preukázať, budú ju stíhať procesné následky spočívajúce v neunesení dôkazného bremena o takej skutočnosti. Zmyslom dôkazného bremena je totiž umožniť súdu rozhodnúť o veci samej i v takých prípadoch, kedy určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie vo veci nebola preukázaná buď pre nečinnosť strany sporu, a to v dôsledku nesplnenia povinnosti uloženej strane sporu ustanovením § 132 ods. 1 CSP alebo vôbec (objektívne vzaté) nemohla byť preukázaná, teda ak výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tejto skutočnosti a ani o tom, žeby táto skutočnosť bola nepravdivá, keďže každá strana nesie dôkazné bremeno týkajúce sa tých skutkových predpokladov, ktoré sú pre ňu priaznivé z pohľadu právnej normy, ktorej účinkov sa v sporovom súdnom konaní domáha.

14. K výkladu ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu, je právna teória i súdna prax stála v závere, že zmluva o pôžičke je zmluvou reálnou, čo znamená, že nevzniká iba dohodou strán (účinným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy), ale až skutočným odovzdaním (slovami zákona „prenechaním“) predmetu pôžičky dlžníkovi, ku ktorému pri peňažnej pôžičke môže dôjsť aj bezhotovostným prevodom na účet dlžníka.

15. V procesnej rovine z hypotézy hmotnoprávneho ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka, vymedzujúceho obsah povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti veriteľa, vyplýva, že v spore o vrátenie požičanej sumy má žalobca ako veriteľ bremeno tvrdenia, že so žalovaným dlžníkom uzavrel zmluvu o pôžičke, že dlžníkovi predmet pôžičky odovzdal a že dlžník požičané peniaze riadne a včas nevrátil. Z tohto bremena tvrdenia potom pre žalujúceho veriteľa vyplýva dôkazné bremeno, pokiaľ ide o preukázanie tvrdenia, že zmluva o pôžičke bola uzavretá a že na základe práve tejto zmluvy odovzdal žalovanému finančné prostriedky. Ak neunesie žalujúci veriteľ bremeno tvrdenia alebo dôkazné bremeno v tomto smere, musí rozhodnutie vyznieť v jeho neprospech bez toho, aby sa súd musel zaoberať pravdivosťou všetkých tvrdení, ktoré sú súčasťou procesnej obrany žalovaného dlžníka, a za týmto účelom vykonávať dokazovanie.

16. Z obsahu súdneho spisu a napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie za stavu, ak sa žalobca ako veriteľ súdne domáhal voči žalovanému ako dlžníkovi vrátenia požičanej sumy 2.000 € (2x 2.000 €) s tvrdením, že predmetom žaloby je vrátenie dvoch pôžičiek, každej v sume 2.000 €, ktoré žalobca poskytol žalovanému dňa 26.4.2019 a dňa 15.8.2019, správne vyšiel z predpokladu, že bremeno tvrdenia nesie v prípade sporu o vrátenie pôžičky veriteľ, na ktorom je, aby preukázal, že k uzavretiu zmluvy o pôžičke došlo a že dlžníkovi predmet pôžičky odovzdal a náležite uzavrel, že žalobca v intenciách ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka nesplnil dôkaznú povinnosť (neuniesol dôkazné bremeno) o tom, že so žalovaným dňa 26.4.2019 uzavrel zmluvu o pôžičke 2.000 €, pokiaľ žalobca na preukázanie tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke so žalovaným predložil v spore iba dôkaz, podľa ktorého peniaze, ktoré boli prevedené na účet žalovaného v uvedenom dátume, boli prevádzané s poznámkou pre príjemcu: „2.Q.2019“, z ktorej skratky vyplýva, že sa malo jednáť o 2. kvartál 2019, a adekvátne usúdil, že iba z poznámky pre príjemcu „2.Q.2019“ nemožno z neho dedukovať, že aj táto transakcia bola pôžičkou, ktorú poskytol žalobca z osobného účtu pre súkromné účely žalovaného. Na tomto mieste je potrebné prisvedčiť žalovanému v jeho vyjadrení k odvolaniu žalobcu, že žalobca nepredložil žiadne relevantné dôkazy podporujúce tvrdenie žalobcu, že v mesiaci apríl 2019 požiadal žalovaný o poskytnutie pôžičky a následne že žalovaný požiadal o poskytnutie ďalšej pôžičky, neoznačil žiaden dôkaz, ktorý by potvrdzoval, že došlo k uzavretiu ústnej dohody o pôžičke a preto bolo potrebné dôkaznú núdzu pripočítať výlučne na ťarchu žalobcu, ktorý neuniesol dôkazné bremeno.

17. Opodstatnenosť nemožno priznať odvolacej námietke žalobcu, že rozsudok je prekvapivý v jeho napadnutom výroku o zamietnutí nároku na úhradu dlhu z pôžičky poskytnutej žalovanému dňa 26.4.2019 z dôvodu, že súd mal z výpisu z osobného účtu žalobcu a z písomného dokladu zo dňa 12.2.2020 za preukázané, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke, nakoľko takýto záver súdu prvej inštancie vo vzťahu k tejto časti žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmluvy o pôžičke nevyplýva, na čom nemôže nič zmeniť ani medzi stranami nesporná skutočnosť, že žalobca poskytol dňa 26.4.2019 žalovanému plnenie v sume 2.000 €. Z obsahu súdneho spisu a dôvodov napadnutého rozsudku podľa názoru odvolacieho súdu nemožno konštatovať porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces tým, že rozhodnutie je v jeho napadnutom výroku pre žalobcu s ohľadom na doterajší stav konania, stav dokazovania a existujúcu procesnú situáciu a žalobcom uplatnené právne námietky, prekvapivé. Iba skutočnosť, že žalobca sa s právnym názorom súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o prekvapivosti súdneho rozhodnutia (por. m.m. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 188/06).

18. Vecnú správnosť napadnutého výroku rozsudku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti sa žalobcovi v odvolaní nepodarilo spochybníť odvolacou námietkou založenou tvrdením, že rozsudok je vnútorne rozporný, lebo neobstojí argument súdu že vo výpise z osobného účtu žalobcu zo dňa 26.4.2019 je uvedená poznámka pre príjemcu 2.Q.2019, z ktorej nie je možné dedukovať o akú transakciu sa jednalo, ak pritom žalobca v odvolaní bez ďalšieho tvrdil, že súdu „opakovane vysvetlil popis transakcie, ktorá predstavovala obdobie poskytnutia pôžičky, t.j. II. kvartál roku 2019“, nakoľko „sa jednalo o pôžičku zo dňa 26.4.2019“ a iba zopakoval, že „pôvodne mala žalovanému postačovať len jedna pôžička v sume 2.000 € na pokrytie nákladov spojených so stavebnými úpravami“, že „žalobca žalovanému dôveroval, bol s ním v priateľskom vzťahu, a preto nepovažoval za podstatné uvádzať do popisu transakcie účel poskytnutia plnenia, a ten uviedol pri druhom plnení zo dňa 15.8.2019, keď žalovanému opakovane požičal sumu 2.000 € na dokončenie už rozpracovaných stavebných prác, úprav rodinného domu“, z ktorých tvrdení potom vyvodzoval, že „predloženými dôkazmi preukázal poskytnutie pôžičky žalovanému zo dňa 26.4.2019 v sume 2.000 €“, a preto súd prvej inštancie mal jeho žalobe vyhovieť aj v tejto časti.

19. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je náležite odôvodnené a nemožno konštatovať rozpor medzi zisteným skutkovým stavom a vyvodenými skutkovými a právnymi závermi a nemožno uzavrieť, že by súd vo svojom závere o neunesení dôkazného bremena na tvrdenie o uzavretí zmluvy o pôžičke medzi žalobcom a žalovaným, na základe ktorej žalobca žalovanému poskytol sumu 2.000 € dňa 26.4.2019, prekročil hranice dané zásadou voľného hodného hodnotenia dôkazov, ktorá je obsiahnutá v čl. 15 Základných princípov CSP, podľa ktorého dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, pričom žiadny dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu, ako aj § 191 CSP, podľa ktorého dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (odsek 1), vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak (odsek 2). Hodnotenie dôkazov a závery o pravdivosti

či nepravdivosti (žalobcom) tvrdených skutočností je totiž vecou vnútorného presvedčenia sudcu a jeho logického myšlienkového postupu. Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak v tomto smere nemožno vytknúť súdu žiadne pochybenia, potom nie je možné ani polemizovať so skutkovými závermi, resp. namietat', že niektorý dôkaz je (nie je) pre skutkové zistenie dôležitý, alebo že z vykonaných dôkazov vyplýva iné skutkové zistenie a podobne.

20. Z obsahu spisu a napadnutého výroku rozsudku plynie, že v tomto smere súdu prvej inštancie žiadne pochybenie (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo) vytknúť nemožno. Súdu prvej inštancie nemožno vytýkať, že by vzal pri svojom rozhodovaní do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplynuli, alebo že by naopak opomenul pre rozhodnutie podstatné skutočnosti v spore preukázané. Do práva na spravodlivý súdny proces totiž nepatrí právo sporovej strany, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, s navrhovaním a hodnotením dôkazov (por. napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 252/04), ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (por. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá strana sporu (por. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 3/97 a sp. zn. II. ÚS 251/03).

21. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietol, že súd prvej inštancie nesprávne zistil skutkový stav a nesprávne bolo aj právne posúdenie zamietnutia žaloby, lebo ak súd dospel k záveru o nepreukázaní poskytnutia pôžičky žalovanému zo strany žalobcu plnením zo dňa 26.4.2019, súd mal žalobe žalobcu aj v zostávajúcej časti vyhovieť z dôvodu, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, ani tejto odvolacej námietke žalobcu v skutkových okolnostiach tejto veci nemožno priznať relevanciu.

22. Bezpochyby strany sporu nie sú povinné uplatnený nárok ani obranu proti nemu právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Strany ale musia uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie. Len v prípade, ak strana (v danom prípade žalobca) uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdený nárok, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom strany sporu a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou, ale je vždy viazaný skutkovým vymedzením v žalobe a musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbehu) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnu normu, a to v prípade, ak rozsah (preukázaných) skutkových tvrdení (žalobcu) sa kryje s rozsahom tých skutočností, ktoré sú z pohľadu sledovanej (aplikovanej) právnej normy zásadne právne významné, inými slovami, ak žalobca tvrdí tie právne významné skutočnosti, ktoré sú upravené v právnej norme, ktorá predznamenáva výpočet skutočností potrebných pre záver o skutkovom a právnom stave veci. Pretože skutková právna veta, ako sumarizácia právne relevantných skutkových zistení, je množinou informácií zistených v civilnom súdnom procese, ku ktorej súd vyhľadáva príslušné pravidlo správania, je nutné, aby bola úplná a aby o jej validite súd nemal pochybnosti. Ak totiž sú (hoci i nepatrné) pochybnosti o skutkových okolnostiach, ktoré sú inak identické so skutkovými okolnosťami predvídanými v hypotéze príslušnej právnej normy, nemožno v tejto (neistej) skutkovej situácii vôbec uvažovať o aplikácii predmetnej právnej normy na takto zistený skutkový stav. Súd teda môže pristúpiť k aplikácii danej právnej normy až v procesnej situácii, kedy zistí relevantný skutkový stav, nie však v situácii, ak žalobca má sám pochybnosti o úplnosti ním tvrdeného skutku. Inými slovami, po vykonanom zhodnotení dôkazov musí byť naisto zistený skutkový stav, ktorý (pri existencii príslušnej právnej normy) alebo bude podraditeľný pod príslušné pravidlo správania (právnu normu) alebo nie (napr. preto, že sa žalobcovi nepodarilo preukázať žalobné tvrdenia a nebol tak zistený skutkový stav, na ktorý by bolo možné aplikovať príslušnú právnu normu). V skutkových okolnostiach posudzovanej veci je nutné uzavrieť, že súd na základe žalobcom opísaného tzv. žalobného skutku v intenciách skutkových tvrdení žalobcu náležite zistený skutkový stav správne žalobu zamietol adekvátne vychádzajúc z úsudku, že žalobca právne významné skutočnosti predvídané v hypotéze ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka nepreukázal.

22. Z uvedeného je zjavné, že odvolacie námietky žalobcu sú nedôvodné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutej časti rozsudku, a preto odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP, vrátane vecne správneho výroku o trovách konania.

23. Podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP odvolací súd priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania v odvolacom konaní procesne úspešnému žalovanému s tým, že o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Žalobca v odvolacom konaní úspech nemal, preto mu náhrada trov odvolacieho konania nepatrí.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).